

DÖRDÜNCÜ BİRLEŞİM

15 Temmuz 1960 Cuma

Açılış saati : 16.00

İKİNCİ OTURUM

BAŞKAN : T. Banguoğlu

YAZMANLAR : Sunullah Arısoy, S. Rıza Kırkpınar.

BAŞKAN — Çoğunluk var oturumu açıyorum. Şimdi 1960 - 1962 yılları bütçesi oyunuza sunulacak. Fakat bu arada gündem dışı bir önerge geldi, müsaade ederseniz onu okuyalım.

• Hınçer, Dizdaroğlu ve Öztelli'nin imzaladıkları önerge okundu :

Kurultay Başkanlığına :

Türk Dil Kurumu'nun kurucusu ve bir sayılı üyesi Atatürk'tür.

Türk ulusuna olduğu gibi dilimizin gelişmesindeki çalışmalarımızda da bize önderlik etmektedir. Her an içimizde ve aramızda yaşamakta olan Atatürk'ün her Kurultay'da yoklama yapılırken birinci olarak okunmasını ve Kurultay üyelerinin «burada» diyen seslenmelerinin bir gelenek olarak sürdürülmesini teklif ediyoruz. Bu suretle büyük bir saygının yerini bulacağına da inanıyoruz. Bu teklifimizi Kurultaya sunarız.

BAŞKAN — Önergedeki teklifi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Şimdi dördüncü birleşim birinci oturumun tutanak özeti okunacak.

Dördüncü Birleşim Birinci Oturum Tutanak Özeti :

1 — Geçen oturumun tutanak özeti okundu, oybirliği ile kabul edildi.

2 — Bütçe Komisyonu raporu okundu, üzerinde konuşuldu. Sayman üye bütçe hakkında açıklamada bulundu.

3 — Arısoy, Ergin, Saracoğlu, Kutluk ve on arkadaşının verdikleri önergenin (A) fıkrası oya kondu. Yürütme ve Denetleme Kurulunda görev almış olanların önümüzdeki dönem için yapılacak seçimde aday gösterilmemesi teklifini Başkan oya koydu. Teklif kabul edilmedi. (B) fıkrası oya kondu, Kurum'un geçen dönem hesaplarının yeni baştan incelenmesini sağlamak üzere Maliye Bakanlığından iki müfettiş ile Mimar ve Mühendisler Odasından iki Mimar Mühendisin gönderilmesi, incelemeye göre gerekirse yasa yollarına başvurulması için Yönetim Kuruluna yetki verilmesi teklifi oya kondu, teklif reddedildi.

4 — Başkan, Sözlük konusunda bütçe dışı sarfiyat sebebiyle Yönetim Kurulu'nun mazur görülmesi teklifini oya koydu, kabul edildi.

5 — Kurum adına bina hesaplarının incelenmesi ve kısa zamanda yeni Yönetim Kurulu'na rapor verilmesi teklifi oya kondu, kabul edildi. Bunun için üç üye seçilmesi istendi. Hasan Çitçi 68, Sabahattin Teoman 57, Nazım Ilıkça 47 oy ile İnceleme Komisyonuna seçildiler. Kurulun üç ayda incelemeyi tamamlaması teklifi kabul edildi. Seçilen üç üyenin Yönetim Kurulu'na seçilmemesi teklifi kabul edildi.

6 — Başkan, Bütçe ve Hesap Komisyonu raporiyle Denetleme Kurulu raporunu oya koydu. Sözlük basımında fiyatların yükselmesi ve baskı sayısının artırılması dolayısıyla döner sermayeyi aşmış olmanın hoş görülmesi ve 5. madde hükmü mahfuz kalmak kaydıyla hesap işlerinden dolayı Yönetim Kurulu'nun ibrası kabul edildi.

7 — Başkan 15.30 da toplanılmak üzere oturumu kapadı.

BAŞKAN — Tutanak özetini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — 1960 - 1962 yılları bütçe tasarısının maddelerine geçiyoruz. Önce Genel Yazmanın raporunda geçen 1960 - 1962 yılları bütçe tasarısını okuyacağım.

A) G E L İ R L E R

			Yönetim Kurulunca kabul edilen L i r a K.
Bölüm	Madde	Gelirin yerleri	
I	1	Atatürk tesisi	500.000 —
II	1	Devlet yardımı	1 —
III	1	Üye ödentileri	2.000 —
IV	1	Yayın satışları	150.000 —
V		Çeşitli gelirler	
	1	Banka faizleri	1.000 —
	2	Bağışlar	10 —
	3	Türlü gelirler	1.000 —
Toplam			654.011 —

B) G İ D E R L E R

			Yönetim Kurulunca kabul edilen L i r a K.
Bölüm	Madde	Giderlerin yeri	
I		Görevli giderleri :	
	1	Görevli aylıkları	134.000 —
	2	Hizmetli aylıkları	30.000 —
	3	Çocuk zamları	3.000 —
	4	Hastalık, doğum, ölüm yardımı ...	3.000 —
	5	Ayrılma fonu	10.000 —
	6	Memur ve hizmetli yollukları	2.000 —
	7	Hizmetlilerin elbise ve ayak. bed..	3.600 —
I. Bölümün Toplamı			186.000,—

II	İş ve konut giderleri :	
1	Bakım, onarım	1.000 —
2	P. T. T.	5.000 —
3	Kırtasiye	3.000 —
4	Isıtma, aydınlatma	15.000 —
5	Çeşitli giderler	10.000 —
	II. Bölümün Toplamı	34.000 —
III	Kitap ve demirbaş :	
1	Kitap, cilt	5.000 —
2	Demirbaş	10.000 —
	III. Bölümün Toplamı	15.000 —
IV	Yönetim ve Denetleme kurulları giderleri:	
1	Yönetim Kurulu yollukları	20.000 —
2	Denetleme Kurulu tazminatı	4.500 —
	IV. Bölümün Toplamı	24.500 —
V	Bilimsel giderler :	
1	Yürütme Kurulu ödenekleri	90.000 —
2	Uzman aylıkları	130.800 —
3	Kol çalışmaları ile ilgili giderler ...	25.000 —
4	Yayın giderleri	100.000 —
5	Bilimsel kongreler	3.000 —
6	Ödül ve burslar	15.000 —
	V. Bölümün Toplamı	363.800 —
VI	Kurultay giderleri	30.000 —
	Genel Toplam	653.300 —

ILIKÇA — Şimdi Komisyonumuzca hazırlanan 1960 - 1962 bütçe tasarısındaki gelir gider bütçesini okuyacağım. Aradaki küçük farklar görülecek.

GELİR BÜTÇESİ

- 1 — Üye ödendileri 530 x 15 lira hesabıyla = 7950 TL. dir.
- 2 — Bütçenin yuvarlak olması için 10 liralık bağış 499 liraya çıkarılmıştır.
- 3 — Yayın gelirlerimiz önümüzdeki senelerde artacağı dikkate alınarak 150.000 liradan 220.000 liraya yükseltilmiştir.

Bu sebeple gelir bütçemiz de 730.000 TL. olarak tahmin edilmektedir. Durumu sayın kurultayın tasviplerine arzederiz.

TÜRK DİL KURUMU'NUN 1960 - 1962 YILLARI BÜTÇE TASARISI

A) GELİRLER

Bölüm	Madde	Gelirlerin yerleri	Komisyonun teklifi L i r a K.
I	1	Atatürk tesisi	500.000 —
II	1	Devlet yardımı	1 —
III	1	Üye ödentileri	7.500 —
IV	1	Yayın satışları	220.000 —
V		<u>Çeşitli gelirler</u>	
	1	Banka faizleri	1.000 —
	2	Bağışlar	499 —
	3	Türlü gelirler	1.000 —
		Toplam	730.000 —

B) GİDERLER

Bölüm	Madde	Giderlerin yeri	Komisyonun teklifi
I		Görevli giderleri :	
	1	Görevli aylıkları	150.000 —
	2	Hizmetli aylıkları	31.200 —
	3	Çocuk yardımı	3.000 —

4	Hastalık, doğum, ölüm yardımı	3.000 —
5	Ayrılma fonu	10.000 —
6	Memur ve hizmetli yollukları	2.000 —
7	Hizmetlilerin elbise ve ayakkabı bed.	3.600 —
8	Sosyal yardım	3.000 —
I. Bölümün toplamı		205.800 —
II	İş ve konut giderleri :	
1	Bakım, onarım	1.000 —
2	P T T	5.000 —
3	Kırtasiye	3.000 —
4	Isıtma - aydınlatma	15.000 —
5	Çeşitli giderler	10.000 —
II. Bölümün toplamı		34.000 —
III	Kitap ve Demirbaş :	
1	Kitap ve cilt	10.000 —
2	Demirbaş	10.000 —
III. Bölümün toplamı		20.000 —
IV	Yönetim ve Denetleme Kurulları giderleri :	
1	Yönetim Kurulu yollukları	20.000 —
2	Denetleme Kurulu tazminatı	4.500 —
IV. Bölümün toplamı		24.500 —
V	Bilimsel giderler :	
1	Yürütme Kurulu ödenekleri	90.000 —
2	Uzman aylıkları	134.400 —
3	Kol çalışmaları ile ilgili giderler	25.000 —
4	Terim çalışmaları giderleri	56.300 —
5	Yayın giderleri	85.000 —
6	Bilimsel kongreler	10.000 —
7	Ödül ve burslar	15.000 —
V. Bölümün Toplamı		415.700 —
VI	Kurultay giderleri	30.000 —
Genel Toplam		730.000 —
DÖNER SERMAYE		500.000 T.L.

ILIKÇA — Üye ödentişini 15 liraya çıkarıyoruz. Yayın satışları için 150.000 lira koymuşlar. Biz bunu az bulduk. 70.000 lira daha yükselterek 220.000 lira yaptık. Uzmanlarımız ve kolbaşlarımız, ilmi hüviyetleri sabit olmuş, kendi sahalarında ehliyetli insanlardır. Kendilerine verilen para azdır. Başka imkân olmadığı için artıramadık. Kendilerine teşekkür ederiz. Haysiyet Kurulu'na ödenek verilmesini uygun gördük, teklif ediyoruz.

Sunduğumuz yeni bütçe tasarısının yapıcı olduğunu umuyoruz. 3 yıl Yönetim Kurulu bu bütçe ile hayırlı işler görebilir.

BAŞKAN — Bütçenin tümü üzerinde konuşmak istiyen var mı? Daha önce verilen bir önerge vardı. Kurum'un para durumu düşünülerek üyelere yolluk ödenmemesi hakkında.

KURTULUŞ — Önerge sahibi olarak söz aldım. Antipatik bir konu üzerinde konuşacağım için bağışlamanızı rica ederim. Ülkü beraberliğini taşıyan arkadaşlarız. Kurum, bundan sonra olsun hiç birimize ödenti vermesin. Kurum'dan ödenti almayı, savunduğumuz fikirlere karşı uygun görmüyorum. Maddî durumu muhtaç arkadaşlar varsa Kurum bunları ayıklasın. Yalnız onlara ödenti verilsin.

(İtiraz sesleri, herkes sizin gibi hekim değil sesleri)

ARPAT — Kurtuluş'un bu şekilde konuşmasını doğru bulmuyoruz. Devrimciliği siper yapıp ta siyaset yapmıyalım. Muhtaç olanlar varsa diye arkadaşları hacil duruma düşürmek yakışık almaz.

OLGUN — Kurultayı, birbiriyle anlaşmayan insanların toplantı yeri haline getiriyoruz. Bir önerge verilmiş. Fakat ülkücü olmak, daha az ülkücü olmak gibi garip bir tavır takınıyorlar. Kars'tan veya Edirne'den gelen arkadaşlar için Kurum ancak yol parası veriyor. Gelen arkadaşlar için bu kâfi bir fedakârlıktır. Daha ilerisini istemek, fazla bir gayret olur. Teklif sahibi arkadaş kendi alacağı parayı Kurum'a bağışlar. Başkalarını da mecbur etmek doğru bir davranış değildir. Önerge sahibinden, önergesini geri almasını rica etmek üzere söz almış bulunuyorum.

KURTULUŞ — Herkes kanaatinde serbesttir. Ben ne sebeple zorlayabilirim. Beğenen beğenir, beğenmiyen beğenmez. Kimse kimseden fazla Atatürkçü değildir. Kimse de benden az gerici değildir.

BAŞKAN — İğdemir'in önergesini sabahleyin okumuştuk. Kurum'a, sözlükler gibi geniş ölçüde para sağlıyan yayınlar için 500.000 liralık bir döner sermaye meydana getirilmesi hususunda idi. İğdemir bu konuda konuşacak.

İĞDEMİR — Önerge benimdir. Bütçe Komisyonunun fikirlerinden ilham alarak verdim. 100.000 liralık yetkinin kâfi gelmediğini görerek bunu 400.000 liraya çıkardığımız için suçlandırıldık. Neticede bu haklı sarf Kurultayca kabul edildi. Önümüzde sözlüğün dördüncü baskısı var. Bundan başka yabancı dil sözlükleri de baskıya verilecek. 200 - 300.000 lira masrafı icabettiren eserlerdir. Döner sermayeye ihtiyaç vardır. Bu yayınlar ancak o zaman yapılabilir.

BAŞKAN — Kurumca bastırılacak sözlükler için kurulan döner sermayenin 500.000 liraya çıkarılması hakkında bir yönetmelik hazırlamak üzere Yönetim Kurulu'na yetki verilmesi teklifini oyunuz sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi Arısoy ve arkadaşlarının, Yürütme Kurulu üyelerine 750 lira verilmesini istiyen önergelerindeki teklifi oyunuz sunacağım.

ILIKÇA — Ben 750 liranın aleyhinde konuşacağım. Yürütme Kurulu üyeleri 957 de 600 lira alıyorlardı. Aylıkları otomatik olarak 1200 liraya çıktı. Hayat devam ediyor. Bir değişiklik olmadı ki biz de indirme yapalım. Bu arkadaşlar yıllarca Kurum'a emek vermiş, faydalı olmuş, çalışmış insanlardır. Bunu böylece kabul edeceğiz. Kadrolarının olduğu gibi kalmasını teklif ediyorum.

ÇAĞLAR — Bütçe konuşmalarının başında da arzetmiştim. Yeni bir feragat devrine giriyoruz. Bir albay, iki yerde çalıştığı halde yalnız albay maaşı ile yetiniyor, ikinci maaşı almamak feragatini gösteriyor. Onlar adam da biz adam değil miyiz?

LEVEND — Benim de teklifim şu olacak. Yürütme Kurulu'nda görev alacak arkadaşlar bu işi fahrî olarak görsünler.

BAŞKAN — Bir hamiyet yarışı olduğu görülüyor. Ama geçimleri buna bağlı arkadaşlar var. Levend bu bağışı el kesesinden yapıyor.

LEVEND — Buradaki arkadaşlardan bazıları, olabilir ki, Yürütme Kurulu'nda görev alan arkadaşların bu işleri para için al-

mak istediklerini sanabilirler. Ben de dahil olduğum halde Yürütme Kurulu'ndaki arkadaşlar emekli maaşlarıyla yetinirler. Başka gelirleri yoktur. Yapılan işlerin karşılık görmesine ben de taraftarım. Ama katlanan kabul eder, katlanmayan kabul etmez. Bu teklifi büyük bir samimiyetle arz ediyorum.

ÇAĞLAR — Herkes biliyor ki genel yazman da kolbaşıları da vakitlerinin büyük bir kısmını Kurum'a ayırırlar. Lütfetsinler, işi jest olmaktan çıkaralım. Yeni bir feragat ve fedakârlık devrine gitmeliyiz. Fahrî olarak çalışılmaz. Jesti bırakalım. Daha aşağı bir ücretle çalışmalarını Yürütme Kurulu'na direktif olarak verelim.

BAŞKAN — Tüzük genel yazmana ağır bir yük yüklemektedir. İradı olmayan bir adam kendini Dil Kurumu'na hasredemez. Levend de dahil olduğu halde öyle sanıyorum ki Yürütme Kurulu'ndaki arkadaşlar, Kurum'dan aldıkları para ile geçinmektedirler. Levend şu dakikada belki bir teessür eseri olarak böyle konuşmaktadır. Fahrî olarak çalışması istenen arkadaş nasıl ve ne ile geçinir. Bu işin çok külfetini çekmiş bir insan olarak Levend bize açıklasın. Günde 7 - 8 saat çalışacaklar. Ne yiyip ne içecekler. Lütfen bizi aydınlatsınlar.

LEVEND — Bu teklifi her hangi bir teessürle yapmış değilim. Adım geçtiği için geçen defa söz aldım. Benim hayatım böyle geçmiştir. Yıllarca İstanbul'da hiçbir menfaat gözetmeden Halkevinde başkanlık yaptım. 10 yıl önce Kurum'da genel yazman seçildiğim zaman bu görevin parası yoktu. Ben aylarca parasız olarak çalıştım. Arkadaşlar bunu doğru bulmadılar. Bütün bu çalışmalarına karşılık hiç olmazsa Türk Dili Dergisi'nden para almamı kabul ettiler. Ben ancak 1954 yılından sonra genel yazmanlık parası aldım. Şimdi de almıyabilirim. Vâkıa budur. Ben seçilmemeyi tercih ederim. Seçilsem parasız da sabahdan akşama kadar çalışırım.

OLGUN — Konu çok önemlidir. Bir kurumun yürüyebilmesi için sağlam esaslara dayanması icabeder. Bizim Kurum'un da selâmeti ve geleceği adına sağlam esaslara dayanmalıyız. Fahrî hiçbir iş yapılmaz. Kurum'un geleceğini sağlama bağlamak için tasarruf yoluna gitmiyelim.

BAŞKAN — Altı kişi günde 7 - 8 saat parasız çalışır mı? Levend ben bedava çalışırım diyor. Dikkatinizi çekerim. Teessür üzerine konuşmalıyım.

ÇAĞLAR — His ve hamiyet yarışması yapacak değiliz. Tam bir bütçe yapacağız. Meselâ Terim Kolu'nda bir uzman var, bir kol başkanı var. Bir aşk için çalışmaktadırlar, bir dâvanın adamıdırlar. İdealisttirler. Fedakârlıklarına başvuruyoruz. Bugünün gidişine ayak uyduralım diyoruz. Bu suretle Atatürk'ün parası doğrudan doğruya yerine sarfedilmiş olur. Teessürle hareket etmeğe lüzum görmüyorum.

KORKMAZ — Komisyonunda da iki fikir üzerinde duruldu. Bir tanesi Yürütme Kurulu'na verilen para. İkincisi de Yönetim Kurulu üyelerine telif hakkı olarak verilen para. Bu mesele üzerine komisyonunda şiddetli münakaşalar oldu. Yönetim Kurulu üyeleri Kurum dışında çalıştıkları eserler için para almasınlar, fedekârlık yapmasınlar dendi. Tüzük komisyonu çok temiz bir düşünce ile bazı teklifler yapmıştı. Tüzük tasarısı buraya gelseydi görecektiniz.

Yürütme Kurulu çok geniş bir programı tatbikle mükelleftir. Verilen işlerin yapılıp yerine gelmesi için ehliyetli bu kadar kişi hüsnüniyetle ve gayretle çalışacaklardır. İş para konusuna gelince, kuşaklarınızı sıkın, kendi yağınızla kavrulun diyoruz. Kanaatim şu : Çalışanlara tatmin edecek parayı vermezsek Türk Dil Kurumu'nun dâvası tahakkuk etmez. Çalışacak adam bulamayız.

TUĞRUL — Yönetim Kurulu'nda uzun zamandanberi çalışmış bir arkadaşım. Eski Yönetim Kurulu 7 kişiden ibaretti. Ayrıca bir de Bilim Kurulu vardı. Bu 7 kişi para almadan çalışırdı. Fakat bunun yürümediği anlaşıldı. Kolbaşkanlarına para verilmesi usûlü kabul edildi. Gine de bu usûl yürümedi. Levend de bir müddet parasız çalıştı. Sonra dayanamadı. Kendisine başka suretle para verildi. Şahıslar üzerinde durmıyalım. Başka arkadaşlar seçeceksiniz. Çalışmak istemiyenler çalışmaz deniyor. Böyle şey olmaz. Seçim yapılacak, bazı arkadaşlar iş başına gelecek. Para almazlarsa bu iş yürümez. Çağlar yarıya indirilmesini istiyor. Biz bütün gün çalışanlara 750 lira veriyorduk. Devlet ayarlama yapınca biz de 1500 liraya çıkardık. Son zamanlarda para sıkıntısı sebebiyle Yürütme Kurulu kendikendine karar vermiş. Aylıklarını 1200 liraya indirmişler. Demek ki bütün gün çalışan 1200 lira, yarım gün çalışan da, tayin edilecek miktarı alacaktır. 750 liraya indirmek uygun olmaz. Bütçeyi düzenlerken benim teklifim üzerine 50.000 liralık bir indirme yaptık. Zaten 1500 lira ödenemez. Bu işi Yönetim Kurulu'na bırakın,

ayarlasın. Oyunuzu kullanırken bu ciheti gözönüne alın. Esasen kimin seçileceği de belli değildir.

DALSAR — Yeni bütçe tasarısının insan menfaatlerinin hepsini yürüteceğine kaniim. Para verilmesi iyi olur. Devlet personelinin çalışmasında tatbik edilen hususlar burada da tatbik edilmelidir. Emekli olan zat tekrar hizmete alınırsa ya gündelik alır, yahut aradaki fark ödenir. Adalet yerini bulsun. Çalışanlar emekli iseler aradaki farkı alırlar. Daha fazlasını alamazlar. Devlet sistemine uymak şeklini kabul edelim.

MERCANLIGİL — Tasarruf deyince hemen akla para geliyor. Bence işten tasarruf daha uygun olur. Kurum, verilen vazifenin yarısını yapamıyor. Bir osmanlıca sözlüğün hazırlanması iki kurultay geçtiği halde ele alınamamış. Yabancı dil sözlükleri henüz basılmamıştır. Etimoloji sözlüğü aynı durumdadır. Bundan başka Arapça - Türkçe sözlük meselesi var. Din adamları ve Hatip Okulu talebeleri için böyle bir sözlüğe acele ihtiyaç var. Dil Kurumu'nun çalışabilmesi için personelin artırılması lâzım. Yapılmıyanların hesabını sonradan sorabilmek için ne kadar zamanda ne yapılabilir, önce bunu bilmek lâzımdır. Parasız çalışılmaz. Herkesin emeğinin karşılığını vermek lâzımdır. 1500 liralık ödeneği 2000 e çıkaralım ama verimi artırmak şartı ile.

SUNTUR — Kurultaya ilk defa iştirak ediyorum. Beklediğim, hayal ettiğim şeyleri göremedim. Bir Atatürkçü olarak derin bir hayal kırıklığına uğradım. Herkes bu Kurum'a fedakârlıkla bağlanmış olmakla beraber maddenin baskısı altındadır. Cemiyete karşı hiçbir insan şerefinden fedakârlık etmez. Ama böyle bir müessesese olan bir kurumda okumadan fikir beyan edemez. Burada çalışan insan okuyacak ve yazacak. Bir kitabın 120 lira olduğu bir devirde çalışan insanın okuma imkânını sağlamak lâzımdır. Fikir işçisini ezmemeliyiz. Komisyonlarda, kolların neden gereği gibi çalışmadığını gördük. İnsanların verimli olabilmesi için önce karnının doyması lâzımdır. Sükûnetle çalışabilmek için parayı kesmeyin. Fikir işçisinin çalışmasına saygı gösterelim.

BAŞKAN — Söz yeterliği teklifi var. Kabul edener... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

BEZİRCİ — Buraya dil dâvası üzerinde konuşmaya geldik. Halbuki dil dâvası dışındaki konularla meşgul oluyoruz. Parasız çalışılmaz, çalışılmaz, çalışılmaz.

BAŞKAN — Levend teklifini geri alıyor. Çağlar da vazgeçtiğini bildirdi. Arısoy ve arkadaşlarının net 750 lira teklifleri vardı. Bütçede de 1300 lira teklifi var. Önce 750 lira teklifini oya koyuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

O halde bütçedeki 1300 lira teklifi kalıyor ki o da bütçe tasarısındaki maddeler teker teker geçtiği zaman kabul edilmiş veya edilmemiş olacak.

ILIKÇA — 1961 - 1962 bütçe tasarısının Gelirler kısmını tasvibinize sunuyoruz :

Bölüm Madde

I	1	Atatürk tesisi	500.000 lira
II	1	Devlet yardımı	1 »
III	1	Üye ödentileri	7.500 »
IV	1	Yayın satışları	220.000 »
		Çeşitli gelirler :	
	1	Banka faizleri	1.000 »
	2	Bağışlar	499 »
	3	Türlü gelirler	1.000 »
		Toplam	730.000 »

BAŞKAN — 730.000 liralık Gelir Bölümünü kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — Gider Bölümünü okuyorum :

Bölüm Madde Görevli Giderleri :

I	1	Görevli aylıkları	150.000 lira
	2	Hizmetli aylıkları	31.200 »
	3	Çocuk zamları	3.000 »
	4	Hastalık, doğum, ölüm yardımı	3.000 »
	5	Ayrılma fonu	10.000 »
	6	Memur ve hizmetli yollukları	2.000 »
	7	Hizmetlilerin elbise ve ayakkabı bed.	3.600 »
	8	Sosyal yardım	3.000 »
		I. Bölüm toplamı	205.800 »

BAŞKAN — 205.800 liralık I. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — II. Bölüme geçiyorum :

<u>Bölüm</u>	<u>Madde</u>	<u>İş ve Konut Giderleri :</u>	
II	1	Bakım onarım	1.000 lira
	2	P T T	5.000 »
	3	Kırtasiye	3.000 »
	4	Isıtma, aydınlatma	15.000 »
	5	Çeşitli giderler	10.000 »
II. Bölümün toplamı			34.000 »

BAŞKAN — 34.000 liralık II. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — III. Bölüme geçiyorum.

<u>Bölüm</u>	<u>Madde</u>	<u>Kitap ve Demirbaş :</u>	
III	1	Kitap ve cilt	10.000 lira
	2	Demirbaş	10.000 »
III. Bölümün toplamı			20.000 »

BAŞKAN — 20.000 liralık III. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — IV. Bölümü okuyorum.

<u>Bölüm</u>	<u>Madde</u>	<u>Yönetim ve Denetleme Kurulları Giderleri :</u>	
IV	1	Yönetim Kurulu yollukları	20.000 lira
	2	Denetleme Kurulu tazminatı	4.500 »
IV. Bölümün toplamı			24.500 »

BAŞKAN — 24.500 liralık IV. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — V. Bölüme geçiyorum :

<u>Bölüm</u>	<u>Madde</u>	<u>Bilimsel giderler :</u>	
V	1	Yürütme Kurulu ödenekleri	90.000 lira
	2	Uzman aylıkları	134.400 »
	3	Kol çalışmaları ile ilgili giderler	25.000 »

4	Terim kolu çalışmaları için gider	56.300	»
5	Yayın giderleri	85.000	»
6	Bilimsel kongreler	10.000	»
7	Ödül ve burslar	15.000	»
V. Bölümün toplamı		415.700	»

BAŞKAN — 415.700 liralık V. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — VI. Bölümü okuyorum.

Bölüm VI Kurultay giderleri 30.000 lira

BAŞKAN — 30.000 liralık VI. Bölümü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi bir de 730.000 liralık giderler toplamını oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir. Şimdi de bütçenin tümünü oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — Döner sermayeye ayrılan 500.000 lira da oyunuzaya sunulacaktır.

BAŞKAN — 500.000 liralık döner sermayeyi de oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ILIKÇA — Şimdi 1960 - 1962 yılları Olağanüstü Bütçe Tasarısını okuyorum.

A) GELİRLER

Bölüm I	Binadan alınan kira	103.000	lira
» II	Kurum artırımını	50.000	»
» III	Bağışlar	1	»
Gelir Toplamı		153.001	»

B) GİDERLER

Bölüm I Bina borçları 153.001 »

BAŞKAN — 1960 - 1962 yıllarına ait Olağanüstü Bütçe Tasarısını oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi Bütçe Yönetmeliği okunacak.

ILIKÇA — (Bütçe Yönetmeliğini okudu)

TÜRK DİL KURUMU'NUN 1960 - 1962 BÜTÇE Y Ö N E T M E L İ Ğ İ

1 — Türk Dil Kurumu'nun 1960 - 1962 yıllarında yürürlükte bulunacak yıllık olağan bütçesinin gelirleri ilişik A cetvelinde gösterildiği üzere 730.000 lira tahmin edilmiş; giderler toplamı ise B cetvelinde görüldüğü üzere 730.000 lira olarak tesbit edilmiştir. Olağanüstü bütçenin gelir ve giderleri ise ilişik cetvelde gösterildiği üzere 153.001 liradır. Uzman, görevli ve hizmetlilerin kadroları ilişik cetvellerde gösterilmiştir.

2 — Bu bütçe 1960 yılı Ocak ayı başında yürürlüğe girer.

3 — 1962 yılı başından Kurultayın toplanacağı güne kadar geçecek süre içinde bu bütçe esasları uygulanır.

4 — Her yıl sonunda elde edilecek artırımlar bina borçlarının ödenmesi için olağanüstü bütçeye gelir yazılır.

5 — 1960 - 1962 bütçesine konmuş olan 10.000 lira ayrılma ödeneğinden her yıl içinde harcanmıyan kısmı, ayrı bir hesaba alınır. Kurum'dan aylık ücret alan ve hizmeti bir yıldan fazla olan Uzman, görevli ve hizmetliler yönetmelik gereğince ayrılma ödeneğinden ve fonundan faydalanırlar.

6 — Görevli, uzman ve hizmetlilere devletin verdiği çocuk zamları ile ilgili nizamlara göre çocuk başına ayda 10 lira çocuk zammı verilir.

7 — Bölümler arasında aktarmalar Yönetim Kurulu kararı ile, maddeler arasında aktarmalar Yürütme Kurulu kararı ile yapılır.

8 — Telif ve tercüme ücretleri yayın giderleri maddesinden ödenir.

9 — Bütçede görevliler için kabul edilen kadrolar en üst dereceyi göstermektedir. Tâyin edilecek memurların diğer hizmetlerde geçirdikleri süreler, çalıştıkları yerlerdeki ücret durumları dikkate alınarak alabilecekleri ücretlerle tâyin yapılacaktır. Bu hususta Yönetim Kurulu, görevliler ve uzmanlar için bir barem cetveli düzenlemeye yetkili olacaktır. Zorunlu hallerde ve kabiliyetli olduğu, Kurum'daki çalışmaları sırasında görülen ve takdir edilen görevli ve uzmanlara alabilecekleri baremin üstünde bir veya iki derece üstünü vermiye Yönetim Kurulu yetkilidir.

10 — Kurum gelirlerinde artış olmadıkça açılan uzman ve görevli kadrolarına yenileri tâyin edilmez.

11 — Genel yazman, Sayman ve Kolbaşkanları ödenekleri, bütçeye konmuş olan ödenek gözönünde tutulmak suretiyle Yönetim Kurulunca tâyin edilir.

12 — Deneçilere, her türlü masrafları karşılığı olarak yılda bin beşer yüz lira tazminat verilir.

13 — Kurum tarafından bastırılan eserlerin, dil konuları ile ilgili şahıslara ve kurumlara parasız olarak gönderilmesi Yürütme Kurulunca karara bağlanır.

TÜRK DİL KURUMU'NUN 1960 - 1962 YILLARI UZMAN, GÖREVLİ VE HİZMETLİLER KADROSU

I) UZMANLAR

Görev	Sayı	Kadro	Aylık toplam	Yıllık toplam
Başuzman	2	1400	2800	33.600
Uzman	1	1200	1200	14.400
Uzman	2	1100	2200	26.400
Uzman	5	1000	5000	60.000
Toplam	10		11200	134.400

II) İŞYARLAR :

Başyazman	1	1100	1100	13.200
Sayman	1	1100	1100	13.200
Ayniyat Say.	1	1200	1200	14.400
Çevirmen	1	1200	1200	14.400
Yayın memuru	1	900	900	10.800
Kitaplık »	1	1000	1000	12.000
Veznedar	1	800	800	9.600
Arşiv memuru	1	800	800	9.600
Dosya »	1	800	800	9.600
Daktilo	2	800	1600	19.200
»	2	700	1400	16.800
Sevk memuru	1	600	600	7.200
	14		12500	150.000

III) HİZMETLİLER :

Odacı	2	450	900	10.800
»	3	400	1200	14.400
Kaloriferci	1	500	500	6.000
	<u>6</u>		<u>2600</u>	<u>31.200</u>

Bütçe Komisyonu

Bütçe Komisyon Başkanı
Fahri Dalsar

Başkan
Banguoğlu

Sözcü
N. İlkça

Üye
O. Acıpayamlı Halit Tarancı

Üye

Üye
H. Sözen

Üye

Üye

BAŞKAN — Bütçe Yönetmeliğini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Fahri Dalsar'a teşekkür edilmesi hakkında bir önerge vardı. Fakat oyunuza sunmuyorum. Arkadaşlar vazifelerini yaptılar. Kendilerine ben sizin adınıza teşekkür ediyorum.

Gündemde tüzük değişikliği tasarısı vardı. Fakat sabahleyin çoğunluk olmadığı için başlayamadık. Şimdi yeniden üyeleri sayacağız. 184 kişi olmalıdır.

(Üyeler sayıldı, 118 kişi olduğu anlaşıldı)

Şimdi Çağlar ve Arısoy'un imzaladıkları önergeyi okutuyorum.

Kurultay Başkanlığına :

Yönetim Kurulunca hazırlanıp, yüksek Kurultayın seçtiği Tüzük Komisyonu tarafından görüşülerek daha gelişken bir duruma sokulmuş olan «Tüzük Tasarısı» hâlen yürürlükte bulunan tüzüğün 43. maddesine göre gereken 2/3 çoğunluk bulunmadığı için görüşülemez.

Geçen Kurultaydan beri görüşülemiyen «Tüzük Tasarısı» nın, bir an önce görüşülmesi ve bu surette bu önemli konunun halledilebilmesi için :

1. Tüzük Komisyonunun değişik şekilde kabul ettiği «Tüzük Tasarısı» nın en geç bir ay içinde basılarak üyelere gönderilmesi,
2. Kurultayın Yönetim Kurulu'nun dâveti üzerine yolluksuz olarak, olağanüstü toplanarak tüzük tasarısını görüşüp karara bağlamasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN — Tüzük tasarısını konuşmak için nisap temin edemedik. O halde değişiklik meselesini görüşemeyeceğiz. Fakat bir önerge var. Geçen Kurultayda bu iş vazife olarak Yönetim Kurulu'na verilmiş. Yönetim Kurulu bir tüzük tasarısı hazırlamış. Kurultayın ilk günü burada seçilen Tüzük Komisyonu bu tasarıyı ele aldı. Her maddesi üzerinde uzun uzun çalıştı ve yeni bir tasarı ile buraya geldi. Benim âcizane tavsiyem var : Yalnız tâdil edilecek maddeler ele alınsın, onlar üzerinde konuşulsun. Şimdi bir önerge daha okutacağım.

Cahit Öztelli'nin önergesi okundu :

Kurultay Başkanlığına :

Tüzük görüşmelerinin gelecek Kurultaya bırakılmasını teklif ediyorum.

MERCANLIGİL — İlk gün 278 üye vardı. 160 üyemiz devamsız demektir. Ankara'ya gezmeğe gelip te 200 liralarını da aldılarsa geri alalım.

KUTLUK — Tüzük değişikliği meselesi bizi on yıldır uğraştırıyor. Bundan iki kurultay önce tüzük değişikliği gereği ortaya kondu. Yönetim Kurulu bir tasarı hazırlayıp geçen kurultaya getirdi, burada seçilen yeni komisyon bu tasarı üzerinde günlerce uğraştı, bir neticeye varılamadı, yeniden bu iş Yönetim Kurulu'na vazife olarak verildi. Bu defa yine Yönetim Kurulu bir değişiklik tasarısı hazırladı. Burada seçilen komisyon bu tasarı üzerinde günlerce çalıştı, yeni bir tasarı hazırladı, buraya getirdi. Son güne rasladığı için gine konuşulmuyor, gine başka bir toplantıya bırakılmak isteniyor. Anlaşıyor ki biz bu tüzüğü değiştiremeyeceğiz. Arısoy'un teklifi de bazılarının işine gelmiyor. Bir dahaki kurultaya gine karşımıza bir tasarı ile çıkacaklar. Biz de onlara karşı başka bir tak-

tik kullanacağız. Bir dahaki kurultaya gündemin birinci maddesi olarak tüzük işini koyalım, bitirelim.

BAŞKAN — Bir leyhte bir aleyhte oya konmasını isteyen bir önerge var. İmza okunmuyor. Çağlar ve Arısoy önergelerinde, olağanüstü kurultayda bu meselenin görüşülmesini ve üyelere yolluk verilmemesini istiyorlar. Kutluk deminki konuşmasında, bir dahaki kurultayda bu meselenin gündemin birinci maddesi olarak ele alınmasını istedi. Öztelli, önümüzdeki kurultaya bırakılmasını teklif ediyor. Şimdi Bezirci'nin önergesini de okutuyorum :

Başkanlığa :

Tüzükte esaslı değişiklikler yapıldığına ait söylentiler dolaşmaktadır. Bunun kabulü veya geri çevrilmesi çok güç bir iş olacaktır, acele birtakım kararlar alınmasına belki sebep olacaktır. Bunun basılması üyelere dağıtılması, inceleme yapılması, gerektiğinde kurultayın birleşeceğine inanmaktayım. Bu itibarla tüzük görüşmesinin gündemin birinci maddesi olarak gelecek kurultaya bırakılmasına, o zamana kadar basılarak dağıtılmasına karar verilmesine aracılığınızı rica ederim.

BAŞKAN — Bezirci'nin önergesini ben özetliyeyim : Yönetim Kurulu'nun hazırladığı tüzük değiştirme tasarısının bastırılarak üyelere gönderilmesi ve gelecek kurultayda gündemin ilk maddesi olarak tüzük meselesinin konuşulması teklifini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

SARACOĞLU — İlk madde olarak konuşmak kaydı ile oya koyduk, kabul ettik.

BAŞKAN — Şimdi seçimlere geçeceğiz. Tasnif Komisyonunu seçelim. Yalnız listelerde adı olanlar tasnif komisyonuna girmesin deniyor.

ERGİN — Listelerde kimin adı var kimin adı yok bilmiyoruz. Böyle bir şey yapılmaması lâzım.

BATU — Listede olan arkadaş tasnif heyetine girmesin dersek tehlikeli olur. Bu esas kabul edilmesin.

KURTULUŞ — Üye kayıt defterlerinden sıra ile 9 kişi okunsun, 10 uncu kimin adı ise o arkadaş tasnif komisyonuna girsin.

TARANCI — Kurultaya iştirak etmiyenlerin seçilmemesini rica ederim.

(Ne zararı var sesleri)

BAŞKAN — Kaç kişi olsun?

(12 kişi olsun sesleri)

BAŞKAN — 12 kişi teklifini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarancı, Uyguner, Dalsar, Salihoğlu, Ilıkça, Batur, Alangu, Kişmir, Atillâ, Göknîl, Caner ve Sefercioğlu'nun Tasnif Komisyonuna seçilmesi isteniyor. Bu 12 kişiyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi seçimlere geçiyoruz. Numara sırasına göre adları okunacak arkadaşlar gelip oylarını kullansınlar.

(Numara sırasına göre üyelerin adları okundu. Başkanlık Divanı ve Tasnif Kurulu'nun huzurunda oylar sepetlere atıldı.)

Kapanış saati : 19